

En uundværlig aktør i dansk naturforvaltning

PETER ILSØE, DIREKTØR, NATURSTYRELSEN

Fugleværnsfonden kan i år fejre sit 50 års jubilæum, og fra Naturstyrelsen skal der lyde et hjerteligt og velment tillykke med jubilæet.

Fugleværnsfondens pionerindsats er resultatet af en fremsynet tilgang udtænkt af DOFs daværende formand Lorenz Ferdinand, og i dag ejer eller administrerer fonden 21 små og store naturreservater på sammenlagt knapt 1000 ha, hvor natur og fugleliv gives de bedste levevilkår. Områderne er samtidig fredfyldte oaser for mange besøgende, der kan benytte sig af stier og fugletårne og blive klogere på fuglene og deres levesteder ved hjælp af informationstavler, naturguides m.m. Fugleværnsfonden er gennem årene blevet en vigtig aktør indenfor dansk naturbeskyttelse og arealforvaltning, og fondens succes skyldes i høj grad, at man har vist vejen for privat-offentligt samarbejde.

Et nødvendigt og frugtbart samspil

I Danmark har vi en lang tradition for, at frivillige tager del i en bred vifte af aktiviteter i naturen. Det være sig naturgenopretning, høsletlaug, fugletællinger eller oprydning af skrald på strande, i grøfter og i skovbryn. Det er altid dejligt at se, at tusindvis af frivillige har lyst til at indgå i et positivt og frugtbart samspil med kommuner, fonde og staten om at sikre den natur og velfærd, vi alle holder af, og vores naturindsats ville ikke være det samme uden de frivillige. Vi kan kort og godt ikke undvære dem.

Uden deres støtte, engagement og dedikation ville de mange naturperler, som fonden ejer, givetvis ikke have den kvalitet, de faciliteter og den formidling, man kan opleve i reservaterne i dag. Naturbeskyttelse kræver mange kræfter, tid og penge, og derfor er det også altafgørende, at vi er mange til at løfte opgaven. Fugleværnsfondens frivillige arbejdsgrupper giver en uvurderlig hånd med praktiske opgaver, når det gælder blandt andet naturpleje, etablering og vedligeholdelse af faciliteter og formidling på guidede ture i fondens 21 reservater. Det er reservater, der er åbne for offentligheden, og som dermed er med til at give alle danskere mulighed for at komme ud og opleve fuglefløjt, parringsdans og skovens dybe, stille ro. Naturligvis er det fuglene, der er fokus for Fugleværnsfondens arbejde, men fondens anstrengelser smitter i den grad af på det øvrige vilde plante- og dyreliv og på rammerne for friluftslivet i øvrigt.

Det gode samarbejde

Fugleværnsfonden har helt fra begyndelsen været en inspiration for mange organisationer, foreninger og staten med fondens pioneragtige tilgang og tidlige opkøb af arealer. Her skulle fuglene ikke mishandles, her skulle fuglene have det godt! Naturstyrelsen har haft glæde af det gode samarbejde mellem DOF og Naturstyrelsens enheder rundt omkring i landet, hvor vi samarbejder om at passe på en lang række fuglearter på arealer, som Naturstyrelsen forvalter. Fx indgår 14 af fondens reservater i Natura 2000-netværket af internationalt betydningsfulde naturområder i Danmark, og fonden bidrager således til en god forvaltning af disse områder.

I det arbejde spiller de mange frivillige fuglekiggere en særlig vigtig rolle, fordi de observationer, den enkelte fuglekigger spiller ind med, gør Miljø- og Fødevarerministeriet bedre i stand til at beskytte vores ynglende fugle og de mange træk- og vintergæster.

På et tidligt tidspunkt blev der uddelegeret ansvar til frivillige grupper, og fondens gode samarbejde med dem inspirerer os alle. Det er flot at se, hvordan I med dialog og samarbejde har været i stand til at skabe en stor gruppe af frivillige, der er dedikerede ambassadører for fondens reservater og arbejde.

Et vigtigt arbejde

Siden 2005 har ministeriet og DOF haft en formel aftale om blandt andet punkttællinger og DOFbasen, som er et resultat af tusinder og atter tusinder fugleobservationer foretaget af de mange frivillige fuglekiggere. Denne store mængde data indgår blandt andet i vores omfattende rapportering om fuglenes bestandsstatus og udvikling til EU-kommissionen.

Man kan spørge sig selv, om et så vigtigt arbejde kan baseres på frivilliges indsats, og ja, det mener jeg godt, det kan. For opgaven er så stor, at den næppe ville kunne løses uden en sådan indsats. Og danskerne vil gerne støtte op om en god sag i deres fritid. De vil gerne gøre en forskel, hvad enten det drejer sig om at hjælpe ensomme og ældre eller skabe bedre forhold for planter og dyr. Og så er der selvfølgelig også den fordel, at vi får informationerne direkte fra dem, der har bedst forstand på fuglene. Hermed er DOF og Fugleværnsfonden et godt eksempel på det private-offentlige samarbejde, som vi givetvis vil blive endnu mere afhængige af i fremtiden.

Pleje af fugleøerne i Nørreballe Nor, hvor vegetationen er høstet, samlet sammen i bunker og er klar til afbrænding.
Foto: Fugleværnsfonden.

Fokus på naturpleje smitter

I Naturstyrelsen har vi et tæt samarbejde med Fugleværnsfonden. På Sydlangeland ejer Fugleværnsfonden eksempelvis Gulstav Mose, hvor Naturstyrelsen forvalter naturarealer stort set hele vejen rundt om Fugleværnsfondens reservat. Det er her, man kan opleve Langelands 'vilde' heste, der græsser på tværs af Fugleværnsfondens og styrelsens arealer.

Fugleværnsfonden og de mange frivillige hjælper gennem udveksling af oplysninger om tilstedeværende arter, naturtilstand og naturplejemuligheder i området med til at beskytte et vigtigt plante- og dyreliv. Og det var Fugleværnsfondens naturvejleder, der gennemførte en Bioblitz sammen med de frivillige, hvorefter der blev udarbejdet grundige artslistes, der blev stillet til rådighed for ministeriet. På den måde har vi nu et vigtigt overblik over områdets naturtilstand.

De frivillige foretager derudover også ringmærkning på Sydlangeland, hvor mange trækfugle passerer hvert

forår og efterår. Det arbejde bidrager på både kort og lang sigt til vores viden om fuglelivet, og disse passionerede fuglefolk deler også gerne deres store faglige viden med turister og andre besøgende, der stiller nysgerrige spørgsmål.

Samarbejde om naturpleje giver os bedre forudsætninger for at passe på naturen på større arealer til gavn for plante- og dyrelivet, for den naturpleje, der gennemføres på Fugleværnsfondens arealer, har ofte en afsmittende effekt på naboarealerne. Og det er med til at skabe bedre spredningsmuligheder for både plante- og dyrearter på tværs af naturarealerne. Sammen skaber vi dermed en bedre natur, vi begrænser tabet af biodiversitet, og vi beskytter den natur, vi alle sætter så stor pris på.

På Naturstyrelsens vegne vil jeg gerne udtrykke det håb, at vi også i fremtiden – uanset hvor i landet det drejer sig om – vil kunne samarbejde positivt og konstruktivt om fælles forvaltningsopgaver.